

De heer Zalm, Minister van Financiën

□

Minister **Sorgdrager**: Voorzitter! De parlementaire enquêtecommissie heeft onder andere de opdracht gekregen om een beeld te schetsen van de georganiseerde misdaad die zich op dit moment in Nederland voordoet. Naar aanleiding van dat beeld zullen wij discussiëren, zo neem ik aan. Het is dus niet de bedoeling dat de commissie uitsluitend falen aan de kaak stelt. Als er gefaald wordt, moet dat uiteraard aan de kaak worden gesteld. Dat merken we dan wel.

Voorzitter! De heer Janmaat vraagt zich af of ik nooit onderzoek doe naar feiten die naar boven komen. Natuurlijk doe ik dat. Het hangt af van de aard van de feiten, de manier waarop ze naar boven komen en de concreetheid van die feiten.

Vervolgens spreekt de heer Janmaat over lijnen naar de drugsmaffia. Voorzitter! Ongetwijfeld komt dat een keer voor. Ook in het verleden zijn er wel aanleidingen geweest om op te treden omdat mensen contacten hadden met anderen, welke contacten door Justitie niet op prijs werden gesteld. Echter, er is wat dit betreft geen enkele relatie met de vraag of iemand nu van allochtone of van autochtone herkomst is.

Vragen van het lid Van Rey aan de minister van Financiën, over de **nationale rampenverzekering**.

□

De heer **Van Rey** (VVD): Mijnheer de voorzitter! De uitvoering van de Deltawet grote rivieren nadert haar voltooiing waar het gaat om de kades. Afgezien van enkele witte vlekken zijn de kades grotendeels aangelegd, dankzij het voortreffelijke optreden van de minister van Verkeer en Waterstaat. Nog gisteravond werd in Borgharen een informatie-avond gehouden in verband met de nieuwe evacuatieplannen, aangezien de omstandigheden natuurlijk zijn veranderd. Ik wil hiermee aangeven dat provincies, gemeenten, Rijkswaterstaat en waterschappen op schema liggen.

De minister van Financiën houdt ik voor dat het over drie maanden vier jaar geleden is dat de aardbeving in Limburg plaatsvond. Waar is nu het wachten op? Het wachten is op een structurele financiële vergoedingsregeling. Dat er gewacht wordt, daaraan kan deze minister van Financiën niets doen. Immers, toen hij aantrad, voerde hij zeer snel en adequaat overleg met verzekeraars. Hij sloot een convenant en voerde daarover op 29 juni 1995 met de

Kamer overleg. Daar hebben wij dus geen klagen over.

Ik heb echter wel te klagen over het concept-wetsvoorstel dat naar de Raad van State is gestuurd. Ik heb daar een aantal concrete vragen over. Wanneer is dit concept-wetsvoorstel naar de Raad van State gestuurd? Wanneer is het advies van de Raad van State ontvangen? Heeft het uitbrengen van het advies langer dan drie maanden geduurd en, zo ja, weet de minister waarom het zo lang heeft geduurd? In het Algemeen Dagblad van hedenochtend lezen wij dat het advies vernietigend is. Ik kan dat niet beoordelen, maar vraag mij af of de kritiek van de Raad van State bijvoorbeeld even scherp is als de kritiek op de Miljoenennota. Zo ja, trekken wij ons daar nu wel iets van aan? De belangrijkste vraag is natuurlijk wat wij verder doen. Met welke snelheid gaan wij verder?

Voorzitter! Ik zeg mede tegen de CDA-fractie dat de VVD als oppositiepartij en als regeringspartij steeds heeft gezegd dat er een regeling moet komen die de financiële compensatie dekt ten gevolge van de schade, veroorzaakt door aardbevingen en natuurrampen. Wij zeggen dus altijd hetzelfde. De burgers in Overijssel, Gelderland, Brabant, Limburg en alle andere provincies moeten van tevoren weten op welke schadevergoeding zij in ieder geval recht hebben.

□

Minister **Zalm**: Voorzitter! Ik sta hier enigszins met gebonden handen. Ik zou eigenlijk pas deze maand met een aantal betrokken collega's overleggen over dit onderwerp. Ik zal desalniettemin proberen de gestelde vragen zoveel mogelijk te beantwoorden. Allereerst dank ik de heer Van Rey voor zijn waarderende woorden voor de inzet van de minister van Financiën. Het belangrijkste is natuurlijk dat dit ook tot resultaat leidt. Overigens mocht ook de minister van Verkeer en Waterstaat op waarderende woorden rekenen.

De vraag is gesteld wanneer het wetsvoorstel naar de Raad van State is gestuurd. Dat is gebeurd op 27 juli 1995. Het advies van de Raad van State is gedateerd op 14 december 1995. Ik kan niet helemaal overzien wat de achtergronden zijn van de tijdsduur die de Raad van State nodig heeft geacht. Inderdaad bevat

Zalm

het advies van de Raad van State tamelijk fundamentele kritiek en ook eindigt het met een clause die als zwaar wordt betiteld. Dat heeft mij in ieder geval aanleiding gegeven om de wijze waarop wij wettelijke aanspraken regelen nog eens in heroverweging te nemen en er met de betrokken collega's over te spreken. Dat zal deze maand gebeuren. Zodra dat overleg is afgerond, zal ik door middel van een brief de Kamer berichten over onze bevindingen en in hoofdlijnen schetsen in welke wettelijke vorm wij de aanspraken op schadevergoeding of een tegemoetkoming in de schadevergoeding willen laten neerslaan.

Ik ben het met de heer Van Rey eens, dat het gelet op de voorgeschiedenis niet verantwoord is om te zeggen: mocht er nog eens zo iets gebeuren, dan zien wij wel weer. Het is nu wel zaak dat degenen die zo iets overkomt in ieder geval weten, dat zij een wettelijke aanspraak hebben en niet afhankelijk zijn van de goedgunstigheid van het dan zittende kabinet respectievelijk het parlement.

De heer **Van Rey** (VVD): Voorzitter! Bij de behandeling van het belastingplan proberen wij ieder jaar om bij de Raad van State op spoed aan te dringen. Wij hebben wel eens geopperd de Raad van State te binden aan termijnen. Hier gaat het over vierenhalve maand, over een zaak die op 1 januari 1996 had moeten ingaan. Het advies erover kwam binnen op 14 december. Het lijkt mij goed, dat er ook in andere gremia nog eens over gesproken wordt.

Ik ben ontzettend tevreden met het antwoord van de minister van Financiën, omdat hij te kennen heeft gegeven, dat wij gezien de voorgeschiedenis niet meer moeten rekenen op een regeling die iedere keer incidenteel wordt vastgesteld. Er moet een structurele regeling komen, waarvan hij zelfs zei ± ik heb het opgeschreven ± dat hij die wettelijk zal laten neerslaan. Ik denk dat hiermee de burgers van alle provincies ± ook Zuid-Holland, zeg ik tegen de heer Van Boxtel ± tevreden kunnen zijn.

De heer **Van Boxtel** (D66): Hartelijk dank!

Minister **Zalm**: Ik dank de heer Van Rey voor deze reactie.

De heer **Smits** (CDA): Voorzitter! Alhoewel ik minder verstand van verzekeren heb dan de heer Van Rey, wil ik over dit dossier toch een vraag stellen aan de minister. Ik heb in het verleden altijd begrepen, dat hij er een tegenstander van was dat het risico van een natuurrampenverzekering geheel voor rekening van de rijksoverheid zou komen. De heer Van Rey heeft mij aangesproken op consistent gedrag. Ik wil de minister vragen of hij in dezen ook consistent is. Is hij nog steeds van ovatting, dat de verzekeringsmaatschappijen zelf in staat moeten zijn om een natuurrampenverzekering aan te bieden? Is het niet zo: Reaal regelt het allemaal?

Minister **Zalm**: Het eerste punt, dat de rijksoverheid niet voor 100% voor alle schade aansprakelijk zal zijn en die niet vergoedt, is mijns inziens consistent beleid, ook ten opzichte van de regelingen die wij hebben getroffen. Daar zaten eigen-risico-elementen in. Die zullen wat mij betreft in een wetsvoorstel hun plaats krijgen.

Het tweede punt is dat van de verzekeraars: Reaal regelt het allemaal. Helaas kan Reaal dit niet regelen. Er is ruimte om op de markt te gaan met verzekeringen. Die is er al sinds jaar en dag. Er is ook de mogelijkheid voor buitenlandse verzekeraars om op de Nederlandse markt te treden, maar de aanbiedingen die gedaan worden zijn zeer schaars. Voor zover zij gedaan worden, zijn het aanbiedingen met buitengewoon hoge premies. Ik meen dat door Kamer en kabinet gemeenschappelijk de overtuiging gedeeld werd, dat de markt hier de oplossing niet biedt. Als liberaal vind ik dat sneu, maar ik moet het wel vaststellen. Als de markt de oplossing niet biedt, is er een rol voor de overheid. Ik denk dat de overheid nu gehouden is, met een regeling te komen waarbij de burgers van tevoren de zekerheid hebben welke aanspraken zij in geval van dit soort natuurrampen hebben, binnen de mogelijkheden die de

overheid zichzelf kan scheppen. Zij kan natuurlijk nooit een schade-regeling maken voor een enorme dijkdoorbraak. Het moet echter mogelijk zijn, voor kwesties als wij de voorgaande jaren in het rivierengebied hebben gehad, wettelijke aanspraken vast te leggen.

De heer **Van Walsem** (D66): Voorzitter! Het verheugt de fractie van D66 dat de Raad van State de kritiek deelt die D66 al eerder had geuit, over de regeling die het kabinet voorstelde. Wij vinden wel dat er een duidelijke, adequate regeling moet komen. Wij nodigen de minister uiteraard uit om daar zo spoedig mogelijk mee te komen. Wellicht kan hij die uitbreiden met zout-waterschade.

Minister **Zalm**: Voorzitter! Volgende maand zal ik een brief aan de Kamer zenden en wij kunnen daarna over de inhoud ervan verder spreken.

De heer **Hillen** (CDA): Voorzitter! In hoeverre is de minister van Financiën bereid om risico's die ontstaan en die men blijkbaar in het particulier bedrijfsleven niet wenst af te dekken, over te nemen en tot welke percentage? Hij sprak immers over een eigen risico. De uitspraken die hij zojuist deed, zouden ertoe kunnen leiden dat iedereen voortaan kan leunen op de overheid en wachten tot zij over de brug komt. Natuurlijk moet het overleg nog komen, maar wanneer verwacht de minister concreet met een regeling te komen?

Minister **Zalm**: Voorzitter! We hebben vijftig jaar gewacht op de markt. Als de markt zich vijftig jaar niet laat zien, dan vind ik het redelijk om vast te stellen, dat de markt er niet in voorziet.

Wat de inhoud van de regeling zal zijn, zal blijken uit de brief die ik volgende maand aan de Kamer zal sturen. Ik sta hier niet als privépersoon maar als minister en ik wordt geacht namens het kabinet te spreken. Ik wil dan ook eerst met mijn collega's overeenstemming

Zalm

hebben alvorens ik nadere mededelingen kan doen aan de Tweede Kamer.

□

De heer **Ybema** (D66): Voorzitter! Een van de centrale punten in de regeling die zo is bekritiseerd door de Raad van State was dat een deel van de dekking werd gevonden door een opslag op de opstalverzekering. Kan de minister nu aangeven dat op grond van de kritiek van de Raad van State een dergelijk element, namelijk dekking via een opslag op een verzekering, sowieso van de baan is en dat er bij het kabinet ruimte is om die andere mogelijkheid, via een deel van de dekking uit de collectieve middelen te overwegen, serieus aan de orde te stellen?

□

Minister **Zalm**: Het antwoord daarop is "ja", voorzitter.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Ontgrondingenwet en andere wetten (23568).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Esselink** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Met de herziening van de Ontgrondingenwet worden procedures op dit terrein gestroomlijnd en wordt de vergunningverlening versneld. Met die beweging is de CDA-fractie het eens. De hoofddoelstelling van dit wetsvoorstel heeft dus onze instemming en wel nadrukkelijk. Wij zijn de regering erkentelijk dat mede naar aanleiding van onze opmerkingen het wetsvoorstel met nota's van wijzigingen is verbeterd.

Na de schriftelijke behandeling van dit wetsvoorstel en de behandeling van het structuurschema rest nog een enkel, overigens niet onbelangrijk, punt. In de eerste plaats betreft dat onze opmerkingen over de begrippen winzone en winplaats en de antwoorden van de regering daarop. In het wetsvoorstel wordt het begrip winplaats gedefinieerd; de aanduiding winzone niet. Dat hoort bij het streekplanjargon van de provincies. Is er voor de

provincie de noodzaak, een soort zelfbinding, winplaatsen altijd aan te wijzen binnen winzones die in een vigerend streekplan al waren aangeduid? Of anders gezegd, wat is de verhouding tussen beide begrippen? Waarom zijn er eigenlijk nog winzones als de provincie toch degene is die, verplicht doorwerkend in het bestemmingsplan, voor de burger een bindende afweging en keuze maakt? Exacte aanduiding of beter gezegd aanwijzing van meet af aan, is dan toch te verkiezen boven de tussenstap van de zone die slechts het karakter van een zoekgebied kan hebben?

Voorzitter! Essentieel is het antwoord op de vraag wanneer het recht op winning ontstaat. Is dat bij de opneming in het streekplan/bestemmingsplan, dus het moment waarop een gevraagde vergunning in rede niet meer geweigerd kan worden? Anders gezegd, ontstaat het recht op de winning op dat moment of op het moment van de vergunningverlening, met uiteraard de nodige mitsen en maren? Dat is voor een eventuele schadevergoeding op grond van artikel 26 uiteraard van groot belang.

Dan kom ik bij de bestemmingsheffing. Bij de behandeling van het structuurschema is daarover al het nodige gezegd. Voor een verdere verbreding of verruiming van de bestemming, de zogenaamde tweede fase, die in een aangekondigd wetsvoorstel komt, voelt de CDA-fractie vooralsnog niets, althans niet op de niet-schadevergoedingspunten. Wij menen dat handhaving van vergunningsvoorschriften een reguliere overheidstaak is die uit de algemene middelen behoort te worden gefinancierd. Voorts moeten, naar ons oordeel, zoveel mogelijk in de vergunningsvoorwaarden alle compenserende maatregelen worden opgenomen. Juist dan ontstaat ook in guldens de goede afweging tussen offer en nut van een winning. Omslaan van de gevolgen van een winning via een bestemmingsheffing over alle winningen in een provincie is onjuist. Daarvoor zijn bestemmingsheffingen niet primair bedoeld. Helemaal te ver gaat ons de gedachte om uit een bestemmingsheffing zaken te financieren die met de winning als zodanig niets van doen hebben. Dat is door mij bij de behandeling van het structuurschema aangeduid als: het fietspad

hier, het weggetje daar en een aardige voorziening op het dorpsplein. Wij vinden het overigens wel juist om planschadevergoeding uit de heffing te financieren. Ik heb een amendement ingediend om het verschil in doelen voor een bestemmingsheffing aan te geven.

Voorzitter! In het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld 50% van de kosten van planvorming, van onderzoek en van rapportage aan het Rijk uit de heffing te financieren. Ik zie dat de provincies met het wetsvoorstel voor hoge kosten worden gesteld en dat die kosten voor enkele provincies zeer hoog en voor andere provincies niet of nauwelijks aanwezig zijn, simpelweg omdat zij geen taakstelling in het kader van ontgrondingen hebben. De argumentatie van de regering en de parallel met de Grondwaterwet, waarin onderzoek en schadevergoeding wel en planvorming en rapportage niet uit de heffing worden gefinancierd, brengen de CDA-fractie ertoe om het wetsvoorstel te amenderen, zodanig dat rapportage, coördinatie en planvorming niet uit de heffing kunnen worden gefinancierd. Zoals ik al heb gezegd, hebben wij geen bezwaar tegen het financieren van schadevergoeding uit de heffing, waarvoor een afzonderlijk wetsvoorstel is aangekondigd.

De heer **Huys** (PvdA): Voorzitter! De heer Esselink stelt nu voor om een onderscheid te maken tussen onderzoek enerzijds en planvorming en coördinatie anderzijds. Is die scheiding ook in de praktijk goed aan te brengen? En wat zal het materieel uitmaken, dus zijn voorstel en het voorstel van de regering? Ik denk dan met name aan de provincies die daardoor worden getroffen.

De heer **Esselink** (CDA): Voorzitter! Dat laatste weet ik uiteraard niet exact. Ik kan het zelf niet precies uitrekenen. Misschien kan de minister het aangeven. Het gaat mij echter meer om de beweging die ten principale wordt gemaakt. Planvorming vanwege het algemeen belang moet niet via een bestemmingsheffing worden gefinancierd. Dat hoort tot de reguliere taken, zoals ook het geval is bij de ruimtelijke ordening, het waterbeheer. Ook daar is een systeem van planvorming dat uit de algemene middelen wordt gefinan-